

Tapt areal av gytehabitat og produksjon i sjøørretbekker i Verdal

Kartlegging som grunnlag for restaureringstiltak.

- Jeg er:
  - Masterstudent ved NMBU
  - Miljø og naturressurser: Limnologi
  - Masteroppgave: Tapt areal og produksjon i sjøørretbekker i tilknytning til Verdalselva
-
- Masteroppgaven er:
  - Kartleggingsoppgave av sidebekkene til Verdalselva
  - En del av et større prosjekt i Verdal Kommune som har mål om å øke sjøørretbestanden, og styrke fisketurisme i område
  - Generelle forslag til tiltak for å bedre gytehabitat til sjøørret i Verdalsvassdraget

Verdalselva

- Elv i Nord-Trøndelag
- Anadrom strekning ca.52km
- Status som Nasjonalt laksevassdrag
- Betydelig tilbakegang i sjørørret og laksebestanden
- Strenge restriksjoner fra 2008
- Det er åpnet for fiske på laks i elven 2mnd i året (1.juni-31.juli) med lave totalkvoter

Gammeltatet: Ivrigt fiskere i Kvisla

For flere generasjoner unger på Øra var Kvisla en kjær tumleplass.

Med bjønnetrød og ølders-tang tok mang en øraunge her sin første fisk. Ofte var det en liten tinnmøidd på 4 – 5 cm som berre hang fast i tuppen av marken. Tinnmøidd hadde pigger på buken som ungene stakk seg på.

Men det gikk også en god del annen fisk i Kvislakanalen, som kunne tas med enkelt redskap; auri, flyndre og ål. Ved nattsatt surret ålen seg rundt i snøret, og det var et svare strev å få den løs. Litt større ål kunne selges til ei pensjonert lærerinne på Øra. Hun hadde studert i Tyskland og der lært å sette pris på ål. Ellers var det ingen som åt ål. Ålen ble hengt opp på vedskjulveggen og flådd, skinnnet klippet opp og brukt til skoreimer. Det var mest gutter som fisket. Fra 6 – 7-årsalderen brukte mange store deler av dagen i Kvi-

sla. Foreldrene kom med formaninger, men la seg ellers ikke bort i fiskinga.

Etter hvert ble det virkeområdet utvidet lenger oppover bekken, forbi Haugslia og til Haugsbekken. Her var det mange nye kulper og fiskeplasser å utforske. Mye fin auri ble tatt med heim fra Haugsbekken. De største guttene utvidet fisket helt til Holtebakken. Lenger opp ble det for langt og skummelt å gå.

Men hvor i Volhaugen kom vatnet i Kvislakanalen fra? Det ble for 10 – 12-åringene et uløst spørsmål.

Også større auri kunne gå opp i Kvisla-kanalen fra utløpet av Verdalselva på Tinna. Bonden på Gudmundhus fortalte om fisk som plasket i Haugsbekken når han gikk bak hesten og pløgte om høsten. Det var i gångstida dastoringene kunne gå opp.

I dag er det ingen som fisker i Kvisla. Hvor er det blitt av fisken?

Bildet er tatt cirka 1945 ved Garpa nedenfor vegbrua på Stiklestadvegen. Fra venstre Per Ness & Odd Ness, Kjell Braarud og Jodolf Bragstad.

kjejo'

24.04.10

Stian Stensland ▸ Sjørretbekker i Verdal

Admin · June 21, 2016 · 6

Hvordan det var og så ut i nå fisketomme Kvisla før tida. Fra Verdalingen 24.10.2010. Skrevet av Kjell Braarud. Det kommer en Kvislasak i TA rundt helga t.o.

Tag Photo Add Location Edit

Like Comment Share

Morten Andre Bergan, Hans Petter Høy and 18 others

Write a comment...

People You May Know

See All

Kristine Blekastad Sagheim

3 mutual friends

Add Friend

Verdalingen 24.10. 2010. Skrevet av Kjell Braarud

Kvisla i dag - fisketom

Påvirkning i bekkene

Kulverter,
bekkelukkinger

Kanalisering, erosjon, manglende
kantvegetasjon

Tittel på presentasjon

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

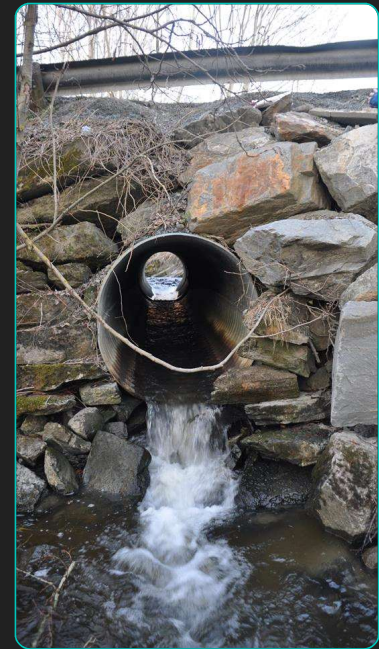
Hva har vi gjort i Verdalsbekkene? Formål med undersøkelsene

- Kartlegge samtlige ca 34 sjøørretbekker i Verdal, mhp:
  - Dagens anadrome strekning vs. historisk areal
  - Kvalitet på areal før og nå
  - Økologisk status (fisk, bunndyr)
  - Dagens fiskeproduksjon vs. historisk fiskeproduksjon
- Foreslå tiltak for mer fisk i bekkene
- Formidle resultatene til interesserte og slik skape engasjement

Masteroppgaver:
Lovise Vårhus 2016
Eir Hol 2018

April/mai 2017

- Bunnmonitering og kartlegging, med kart og gps.
- Besøk i felt for å angi: Bunnforhold/Substrat, vegetasjon/skjul, finne gode el-fiskeplasser og vurdere hindringer i bekken (menneskelige og naturlige).
- Spesielt se på kulverter og bekkelukkinger.
- Snakke med lokalfolk.

- Resultatet blir oversikt over dagens areal som er tilgjengelig for sjørreten og hvor mye som er gått tapt og hvorfor.

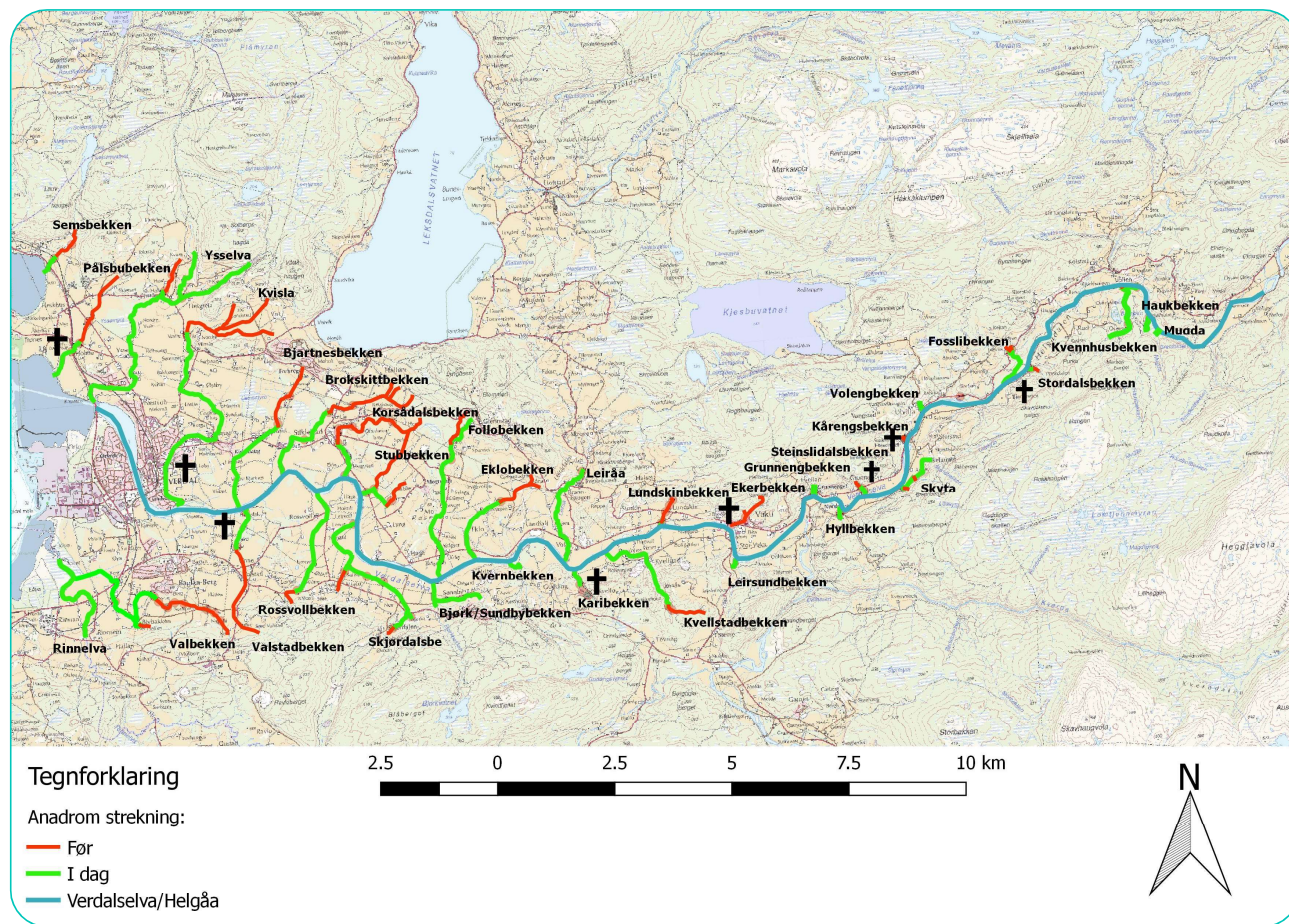
Beregne fisketettheter, tappt areal og produksjon (Oktober- januar)

- Basert på elfiskedata
- Anadrom strekning
- Historiske kart /flyfoto
- Lokale informanter

Metode som Bergan, M. A. & T. H. Nøst (2017). Tappt areal og produksjonsevne for sjørretbekker i Trondheim kommune. NINA Rapport 1354. 43 s.

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

- Opprinnelig anadrom strekning: 78,6 km
- Nåværende tilgjengelig anadrom strekning: 51,3 km
- Tapt tilgjengelig strekning: 35%.
- Tapt tilgjengelig areal: 55 000 kvm

Lengde produksjonsstrekning*:
43,3 km.

Tapt produksjons-strekning: 45%.

August/sepember 2017

- El-fiske
- Bunndyrprøver ved sparkeprøver
- Stasjonsbeskrivelse: notere ned egenskaper ved stasjonen: bekkbredde, stasjonslengde, stille kulper, død ved, substrat (prosent i et tverrsnitt), dybde (5 punkter over tverrsnitt), skygge vann, skygge bekkbredde, alger, mose, vannhastighet.
- Resultat av fisketetthet indikerer hvor det er en god produksjon av sjørørret.

Labarbeid – bunndyr (Oktober- desember)

- Forskjellige bunndyrgrupper/arter tåler forurensing/næringsalter ulikt

=> Indikator for vannkvalitet

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Lokalitet-stasjon	0+ Tetthet (N/100kvm)	1+Tetthet (N/100kvm)	SAMLET Tetthet 0+ og1+
Skjördalsbekken-st2	305	16	322
Skjördalsbekken-st1	162	2	165
Semsbekken-st1	129	7	136
Leirsundbekken-st1	53	17	70
Kvennhusbekken-st2	59	5	64
Valbekken-st1	61	2	64
Lundskinbekken-st1	50	3	53
Rinnelva-st1	33	19	52
Korsådalsbekken-st2	34	15	49
Kvennhusbekken-st1	44	2	46
Ysselva-st4	36	0	36
Grunnengbekken-st1	23	4	28
Rossvollbekken-st1	11	15	27
Kvellstadbekken-st1	24	2	27
Volengbekken-st1	18	7	26
Ysselva-st2	22	0	22
Mugda-st1	15	6	21
Kvellstadbekken-st2	16	3	20

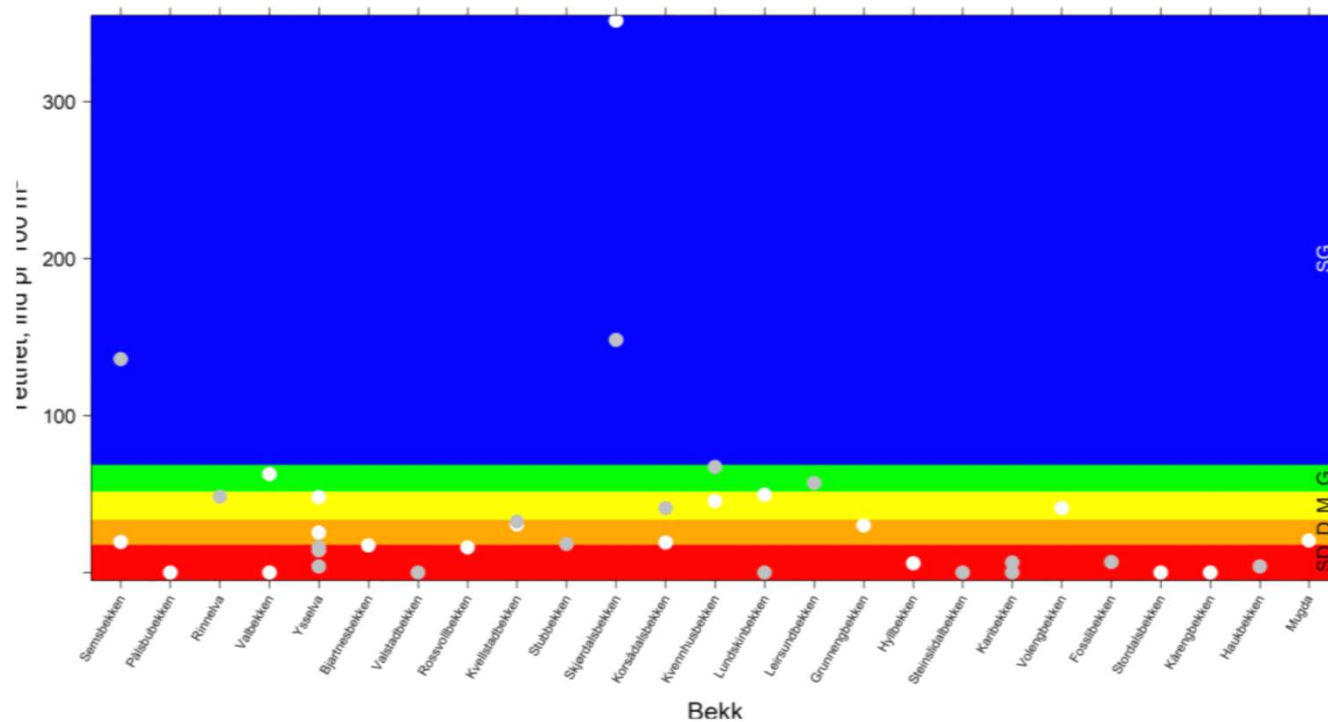
Høyere stasjonsnummer betyr lengre opp i bekken

Lokalitet-stasjon	0+ Tetthet (N/100kvm)	1+Tetthet (N/100kvm)	SAMLET Tetthet 0+ og1+
Haukbekken-st1	4	13	16
Bjartnesbekken-st1	10	5	15
Ysselva-st1	2	12	14
Fosslibekken-st1	6	4	10
Semsbekken-st2	1	9	10
Karibekken-st1	6	4	10
Ysselva-st3	7	0	7
Stubbekken-st1	6	1	7
Korsådalsbekken-st1	2	4	6

- De ni bekkene fra Lovise Vårhus sin masteroppgave er ikke tatt med her,

Laks funnet i: Skjørdalsbekken, Fosslibekken, Mugda, Bjartnesbekken og Volengbekken

Klassifisering av tilstand i bekkene ut i fra fisketetthet pr 100m²

- SG = Svært god (blå)
- G = God (grønn)
- M = Moderat (gul)
- D = Dårlig (oransje)
- SD = svært dårlig (rød)

Resultat

- Det vi finner er at det er flere faktorer som er utslagsgivende og som virker inn på organisk belastning alene og i kombinasjon av flere faktorer.
- Skal undersøke det samme for fisketettheter.
- Oppstrøms- nedstrøms ikke noen relasjon med fisketetthet, om bare flere laks høyere opp i systemet.
- Organisk belastning derimot så vi en mye nærmere trend.
- Av stasjonsattributter: vannhastighet, død ved, avstand til elv/fjord og substrat.

Formidling

- Facebookgruppa «Sjørretbekker i Verdal»
- Lokale bidrag (skoler, elfiske, felt).
- Skolenes engasjement
- Resultatmøte på Stikkelstad i mai/juni 2018

Ny dag i sjørretbekker i Verdal 😊

6 klasse ved Stiklestad skole er i dag sammen med Fiske og friluftsliv Skogn folkehøgskole i Brokskitbekken.

Godt jobba alle sammen.

ERT ved Rune Krogdahl og Torstein Rognes viser og instruerer elevene i å legge ut skjul.

For restaurering

- Dette prosjektet er en kartlegging av området, fisketetthet, organisk belastning og fysiske faktorer som påvirker kvaliteten av habitatet for gyting og oppvekst.
- Ved å sammenligne disse faktorene i hver bekk, danner vi et bilde av tilstanden i bekken i dag.
- Kan lettere se hva manglene for gode gytehabitat er og hva som må rettes opp i, når det kommer til forvaltning og restaurering.

Takk for meg

